

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการใช้ เฟสบุ๊ค ที่มีผลต่อลีลาชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ เฟสบุ๊ค ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และศึกษาผลกระทบของการใช้ เฟสบุ๊คต่อลีลาชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ซึ่งผู้วิจัยได้วางแผนการวิจัยเป็นขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำราวิชาการ แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำราวิชาการ แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการกำหนด แนวทางการศึกษาวิจัย และการสร้างเครื่องมือ รวมทั้งแสวงหาความรู้เพิ่มเติม จากอาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่เกี่ยวข้อง จากนั้นได้นำแนวคิดดังกล่าว ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ในสาขา แล้วจึงลงมือเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนามเพื่อเริ่มต้นศึกษาข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ เป็นนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนใน ปีการศึกษา 2553 โดยมีประชากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมายจำนวนทั้งสิ้น 27,345 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการได้กลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยการสุ่มนักศึกษาแต่ละคณะ เป็นสัดส่วนตามจำนวนนักศึกษาในแต่ละคณะ

สำหรับขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้ตารางมาตรฐานว่าด้วยขนาดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ของทาโร ยามาเน่ (1973 อ้างใน ชีรวุฒิ เอกะกุล, 2543 หน้า 458) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 395 คน ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนตัวอย่างตามสัดส่วนจำนวนประชากรนักศึกษาแต่ละกลุ่มสาขาวิชาโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มสาขาวิชาคือ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 106 คน กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 154 คน และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 140 คน

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

กลุ่มสาขา/คณะ	นักศึกษาปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียน ในปีการศึกษา 2553	จำนวนตัวอย่าง คำนวณไว้	จำนวนตัวอย่าง ที่ใช้จริง
1. กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ			
- แพทยศาสตร์	1368	20	25
- ทันตแพทยศาสตร์	590	8	10
- เกษตรศาสตร์	885	12	15
- เทคนิคการแพทย์	1089	15	21
- พยาบาลศาสตร์	2448	35	26
- สัตวแพทยศาสตร์	343	5	9
2. กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี			
- วิทยาศาสตร์	2940	45	42
- วิศวกรรมศาสตร์	3430	50	54
- เกษตรศาสตร์	1295	20	20
- อุตสาหกรรมเกษตรศาสตร์	1107	15	15
- สถาปัตยกรรมศาสตร์	383	5	5
- วิทยาลัยศิลปะสื่อเทคโนโลยี	1193	20	18

ตาราง 1 (ต่อ)

กลุ่มสาขา/คณะ	นักศึกษาปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียน ในปีการศึกษา 2553	จำนวนตัวอย่าง คำนวณไว้	จำนวนตัวอย่าง ที่แท้จริง
3. กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์			
- มนุษยศาสตร์	2061	30	25
- ศึกษาศาสตร์	1599	25	20
- สังคมศาสตร์	774	11	10
- จิตรศิลป์	740	10	10
- บริหารธุรกิจ	1680	25	22
- เศรษฐศาสตร์	1238	17	19
- การสื่อสารมวลชน	555	10	9
- รัฐศาสตร์และรัฐศาสนศาสตร์	883	12	11
- นิติศาสตร์	744	10	14
รวม	27,345	400	400

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถาม พฤติกรรมการใช้ เฟสบุ๊คของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้สังคมออนไลน์

เฟสบุ๊ค

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้ เฟสบุ๊ค

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามผลกระทบด้านการดำเนินชีวิตเมื่อใช้เฟสบุ๊ค

และผลกระทบด้านการศึกษาเมื่อใช้เฟสบุ๊ค

ส่วนที่ 2 การประชุมกลุ่ม

การประชุมกลุ่มย่อย เพื่อหารูปแบบและรายละเอียด พฤติกรรม การใช้เฟสบุ๊คและผลกระทบต่อวิถีชีวิตของนักศึกษา ในด้านการศึกษา และด้านกิจกรรมการใช้ชีวิต เพื่อยืนยันกับข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้มา

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้ เฟสบุ๊คของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับชั้นปี, ที่อยู่ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้สังคมออนไลน์เฟสบุ๊คของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นประจำ, สังคมออนไลน์ที่ใช้เป็นประจำ, รู้จักเฟสบุ๊คผ่านช่องทาง, ประสบการณ์ในการใช้เฟสบุ๊ค, จำนวนบัญชีเฟสบุ๊คที่มี, อุปกรณ์ที่ใช้เชื่อมต่อเมื่อใช้เฟสบุ๊ค และจำนวนเพื่อนบนเฟสบุ๊ค

ตอนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้ เฟสบุ๊ค ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการใช้เฟสบุ๊ค, ความถี่ในการใช้เฟสบุ๊ค, ระยะเวลาในการใช้เฟสบุ๊ค(วันธรรมดาและวันหยุด), ช่วงเวลาในการใช้เฟสบุ๊ค, กิจกรรมที่ทำเป็นประจำขณะที่ใช้เฟสบุ๊ค

ตอนที่ 4 ผลกระทบด้านการดำเนินชีวิตเมื่อใช้เฟสบุ๊คและผลกระทบด้านการศึกษาเมื่อใช้เฟสบุ๊ค

โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นคำถามปลายปิด ในคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้สังคมออนไลน์ และข้อมูลเรื่องพฤติกรรมการใช้เฟสบุ๊ค ลักษณะของแบบสอบถามจะเป็น แบบเติมคำในช่องว่าง และแบบเลือกตอบ ได้เพียงข้อเดียวหรือเลือกตอบได้หลายข้อ ส่วนคำถามในเรื่อง กิจกรรมที่ทำเป็นประจำขณะที่ใช้เฟสบุ๊ค, ผลกระทบด้านการดำเนินชีวิตเมื่อใช้เฟสบุ๊ค และผลกระทบด้านการศึกษาเมื่อใช้เฟสบุ๊ค โดยคำถามแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกเป็นมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ

ในการตอบแบบสอบถาม ให้กลุ่มตัวอย่างประเมินด้วยตนเอง ในแต่ละข้อความผู้ตอบต้องเลือกเพียงคำตอบเดียวที่ตรงกับความรู้สึกนึกคิดของผู้ตอบมากที่สุด ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

ลักษณะคำตอบ	ความหมาย
น้อยที่สุด, ไม่จริง, ไม่เคยปฏิบัติ	เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นไม่ตรงกับการกระทำของตน
น้อยครั้ง, ไม่ค่อยจริง, นานๆ ครั้ง	เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นไม่ตรงกับการกระทำของตนเป็นส่วนมาก
ปานกลาง, จริงบางครั้ง, บางครั้ง	เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับการกระทำของตนในบางครั้ง
มาก, จริงมาก, บ่อยครั้ง	เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับการกระทำของตนมาก
มากที่สุด, จริงที่สุด, เป็นประจำ	เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับการกระทำของตนมากที่สุด

ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตรประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้
เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ลักษณะคำตอบ	คะแนน
น้อยที่สุด, ไม่จริง, ไม่เคยปฏิบัติ	1
น้อยครั้ง, ไม่ค่อยจริง, นานๆ ครั้ง	2
ปานกลาง, จริงบางครั้ง, บางครั้ง	3
มาก, จริงมาก, บ่อยครั้ง	4
มากที่สุด, จริงที่สุด, เป็นประจำ	5

การแปลผล ใช้เกณฑ์การแปลผลคะแนนจากการคำนวณจากสูตรดังต่อไปนี้

$$\text{อัตราภาพชั้น} = \frac{(\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}}$$

แทนค่า

$$\text{อัตราภาพชั้น} = \frac{(5 - 1)}{5} = 0.80$$

เกณฑ์การแปลผล

เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยรายข้อและ โดยรวม ใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

คะแนน	การแปลผล
1.00-1.80	ต่ำ
1.81-2.60	ค่อนข้างต่ำ
2.61-3.40	ปานกลาง
3.41-4.20	สูง
4.21-5.00	สูงมาก

แบบสอบถามพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้เฟสบุ๊ค มีทั้งหมด 54 ข้อ โดยแยกออกเป็น 3 เรื่อง ดังนี้

เรื่องกิจกรรมที่ทำเป็นประจำขณะใช้เฟสบุ๊ค จำนวน 17 ข้อ

เรื่องผลกระทบจากการใช้เฟสบุ๊คต่อกิจกรรมการดำเนินชีวิต จำนวน 26 ข้อ

เรื่องผลกระทบจากการใช้เฟสบุ๊คต่อการศึกษา จำนวน 11 ข้อ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัย โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการสร้าง

แบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถาม เรื่อง พฤติกรรมการใช้ เฟสบุ๊ค ของนักศึกษา ที่ผู้วิจัยร่างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา โดยนำแบบสอบถาม และ โครงร่างให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามกลับมาปรับปรุงแก้ไขความเหมาะสมของ ภาษา ความชัดเจนของข้อความ แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

3. ทดลองให้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ศึกษาจริง จำนวน 40 คน

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดพฤติกรรมการใช้เฟสบุ๊ค แบบสอบถาม เรื่อง พฤติกรรมการใช้ เฟสบุ๊ค ของนักศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยใช้ สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach' alpha coefficient) ผลการวิเคราะห์ พบว่า

แบบสอบถามเรื่องกิจกรรมที่ทำเป็นประจำขณะใช้เฟสบุ๊คมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.893

แบบสอบถามเรื่องผลกระทบจากการใช้เฟสบุ๊คต่อกิจกรรมการดำเนินชีวิต ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.901

แบบสอบถามเรื่องผลกระทบจากการใช้เฟสบุ๊คต่อการศึกษา ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.840

5. นำแบบสอบถามมาเขียนคำสั่งชี้แจงเพื่อให้พร้อมที่จะเก็บข้อมูลต่อไป

ส่วนที่ 2 การประชุมกลุ่ม

การประชุมกลุ่มย่อย ในหัวข้อ การใช้ เฟสบุ๊ค ที่มีผลกระทบต่อสรีลาชีวิตของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มนักศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม มีผู้เข้าประชุม จำนวน 20 คน

ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตาม กลุ่มสาขาวิชาโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มสาขา คือกลุ่มสาขา วิทยาศาสตร์และสุขภาพ จำนวน 6 คน กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 7 คน และ กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จำนวน 7 คน

1. กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และสุขภาพ วันที่ 20 เมษายน 2554 เวลา 17.00 – 18.00 น. ณ ใต้หอพักคณะพยาบาลศาสตร์ มีตัวแทนเข้าร่วมประชุม จำนวน 6 คน

2. กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วันที่ 25 เมษายน 2554 เวลา 17.00 – 18.00 น. ณ ใต้ตึกอาคารเรียนรวม 5 มีตัวแทนเข้าร่วมประชุม จำนวน 7 คน

3. กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์วันที่ 29 เมษายน 2554 เวลา 16.00 -17.00น. ณ ใต้อาคารเรียน 3 คณะศึกษาศาสตร์ มีตัวแทนเข้าร่วมประชุม จำนวน 7 คน

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แบบสอบถาม

1.1 การหาความเที่ยงตรง และความครอบคลุมทางด้านเนื้อหาของเครื่องมือ โดยผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามเรื่อง พฤติกรรมการใช้ เฟสบุ๊ค ของนักศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปให้ ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา และความเหมาะสมกับประชากรที่ศึกษา

1.2 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักศึกษาชายและหญิง ที่กำลังศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษาอื่น ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 40 คน เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ

2. แบบสัมภาษณ์

2.1 การตั้งคำถาม เกี่ยวกับการใช้ เฟสบุ๊ค ในประเด็นต่างๆเพื่อใช้ในประชุมกลุ่มย่อย นักศึกษาที่มีความเสี่ยงสูง จากการใช้ เฟสบุ๊ค ที่จะส่งผลกระทบต่อสัลาชีวิต ด้านการศึกษาและการ ใช้ชีวิตประจำวันของนักศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1. ผู้วิจัย และผู้ช่วยเก็บข้อมูล นำเครื่องมือ ไปเก็บข้อมูลตามคณะต่างๆ ของ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ผู้วิจัย และผู้ช่วยเก็บข้อมูล แจกแบบสอบถามและอธิบายเกี่ยวกับการตอบ แบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ว่างจากการเรียนและทำกิจกรรมต่างๆ ในช่วงที่ว่าง โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยเก็บข้อมูล ได้เลือกสถานที่เก็บคือ ใต้ตึกเรียน โรงอาหารของคณะ ต่างๆในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. ผู้วิจัย และผู้ช่วยเก็บข้อมูล รับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม แล้ว ตรวจสอบข้อมูลครบถ้วนและนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ ต่อไป
4. ผู้วิจัย และผู้ช่วยเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลแล้วเลือกนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการใช้ เฟสบุ๊ค ที่มีความเสี่ยงสูง ที่จะกระทบต่อการดำเนินชีวิต มาสัมภาษณ์ แบบเจาะลึก ประชุมกลุ่ม ระหว่างเก็บข้อมูลมีการบันทึกเสียง และบันทึกย่อ มีการสังเกตท่าทางประกอบการสัมภาษณ์ เมื่อจบการสัมภาษณ์แต่ละคำถาม มีการสรุปทวนคำตอบเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลยืนยันหรือเพิ่มเติมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูล ทำโดยการใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ประกอบด้วย การวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์เกี่ยวกับ พฤติกรรมการใช้ เฟสบุ๊ค ของนักศึกษา ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แต่ละด้านและโดยรวม เป็นความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ การประมาณ ค่าเฉลี่ยประชากรที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่เก็บรวบรวมมา จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดประชุมกลุ่ม เพื่อนำไปยืนยันกับข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้มา

2. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจาก การสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดประชุมกลุ่มได้ครบถ้วนแล้ว นำมารวบรวมจัดเรียงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ วิเคราะห์เนื้อหาอย่างคร่าวๆ จากนั้นเมื่อพบว่ามีข้อมูลในส่วนใดขาดหรือได้ข้อมูลไม่เพียงพอก็เก็บข้อมูลเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์ซ้ำ หลังจากที่ ได้รับข้อมูลครบถ้วนแล้ว จึงนำมาเชื่อมโยงกับข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้มาเบื้องต้น เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตามขอบเขตที่กำหนดไว้